

Redakcja: Grzegorz Gil (dyrektor IEŚ), Anton Saifullayev
(zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji),
Spasimir Domaradzki, Bartłomiej Krzysztan, Damian Szacawa,
Agata Tatarenko

Nr 1690 (195/2026) | 31.08.2026

ISSN 2657-6996
© IEŚ

Jędrzej Piekara

Rosyjska kampania dezinformacyjna: próba osłabienia relacji polsko-czeskich

16 sierpnia 2026 r. nieustaleni sprawcy uzyskali dostęp do systemu redakcyjnego portalu Polskiego Radia PiK w Bydgoszczy i zamieścili tekst o rzekomym planie przejęcia przez Polskę około 600 hektarów terytorium Republiki Czeskiej. 25 sierpnia 2026 r. serwis Seznam Zprávy ujawnił, że incydent stanowił element szerszej operacji, obejmującej klon domeny czeskiego radia publicznego, fałszywe profile dyplomatów oraz wezwanie do demonstracji.

Historyczny problem Śląska Cieszyńskiego i jego wykorzystanie przez Rosję. Śląsk Cieszyński, zamieszkiwany zarówno przez Polaków, jak i przez Czechów, był obiektem wieloletniego sporu pomiędzy Polską a Czechami. W 1919 r. wojska czechosłowackie wkroczyły na ten obszar i go zajęły. Rok później Śląsk Cieszyński został podzielony – Polsce przyznano ok. 1000 km² z ok. 140 tys. mieszkańców, Czechosłowacji zaś ok. 1280 km² z blisko 300 tys. mieszkańców. W międzywojennej Polsce podział ten uznawany był za niesprawiedliwy, a rządy II RP szukały możliwości zmiany granic na bardziej korzystne.

30 września 1938 r. minister spraw zagranicznych Józef Beck skierował do Pragi ultimatum, żądając zwrotu Zaolzia. W tym samym czasie III Rzesza dokonywała zajęcia sudeckich części Czechosłowacji. Niedługo później polskie wojska przekroczyły Olzę, a teren Zaolzia włączono do województwa śląskiego. Mimo braku formalnych porozumień z nazistowskimi Niemcami Czechosłowacja traktowała ten krok jako udział w rozbiórce kraju. Podobne stanowisko wyrażał Związek Radziecki, który deklarował wsparcie dla zdradzonej przez aliantów Czechosłowacji.

Po II wojnie światowej sprawę Śląska Cieszyńskiego rozwiązano umową pomiędzy PRL a Czechosłowacją z 1958 r. Ze strony czeskiej pozostał jednak nieuregulowany dług graniczny o wielkości 368,44 ha.

W rosyjskim imaginariu historycznym Polska przedwojenna występuje jako „zapomniany poplecznik Hitlera”. Fakt zajęcia Zaolzia w 1938 r. przedstawia się jako działanie skoordynowane z Berlinem, poprzedzone faszyzacją polskiej mniejszości i działaniami grup dywersyjnych. Rosyjska narracja używa sformułowań takich jak polska „specoperacja”, określana nawet mianem wczesnego przykładu wojny hybrydowej. Dla Rosji jest to metoda obrony postępowania ZSRR, w tym zawarcia paktu Ribbentrop-Mołotow w 1939 r. Wskazanie, iż obie strony konfliktu wywołanego 1 września 1939 r. współuczestniczyły w rozbiórce Czechosłowacji, dostarcza legitymizacji dla późniejszego działania Związku Radzieckiego między 1939 a 1941 r.

Konstrukcja ta należy do tej samej grupy narracji co teza o „wiecznej polskiej rusofobii” (zob. [Komentarze IEŚ, nr 1589](#)) i wytwarza zamknięty obieg poznawczy, w którym każda polska inicjatywa regionalna – jak choćby współpraca wyszehradzka – jest *a priori* kwalifikowana jako przejaw ekspansji.

Działalność rosyjskiej dezinformacji w Czechach intensyfikuje się od co najmniej roku, od chwili gdy rozpowszechniono przekazy o rzekomej rekonstrukcji pomnika marszałka radzieckiego Iwana Koniewa, zdemontowanego w 2025 r. (zob. [Komentarze IEŚ, nr 1393](#); [Komentarze IEŚ, nr 1565](#)). W marcu 2025 r. rozbito operację rosyjskiego wywiadu wojskowego z udziałem białoruskiej dziennikarki Natalii Sudliankowej, wydalonej następnie z kraju i objętej sankcjami (zob. [Komentarze IEŚ, nr 1584](#)). Rosjanie nie próbują jednak przekonywać Czechów do bezpośrednich sympatii dla Rosji, gdyż – jak wskazują badania – niechęć wobec Rosji deklaruje ponad dwie trzecie respondentów, a sympatię nieco ponad dziesięć procent (zob. [Komentarze IEŚ, nr 1348](#)). Stąd też głównym celem rosyjskiej dezinformacji w Czechach jest uderzenie w relacje Czech z innymi państwami – w tym przypadku z Polską – i osłabienie przywiązania do NATO w społeczeństwie.

Sierpniowa operacja dezinformacyjna. Na początku sierpnia 2026 r. zarejestrowana została domena lrozhlas.cz, różniąca się od adresu czeskiego radia publicznego jedną literą (w oryginale: irozhlas.cz). Rejestracji dokonano za pośrednictwem serwerów niemieckich na dane „Jana Novaka” z nieistniejącym adresem w Pradze. 16 sierpnia sprawcy zalogowali się do systemu redakcyjnego Polskiego Radia PiK przy użyciu wykradzonego hasła pracownika. Analogicznemu przejściu uległ portal miasta Tczewa: tcz.pl. Konstrukcja ta powtarza mechanizm prania informacji. Wprowadzanie fałszywych treści następuje za pośrednictwem mediów o niekwestionowanej reputacji, a dopiero później są one powielane przez środowisko botów (zob. [„Komentarze IEŚ”, nr 1600](#)).

Publikacji dezinformacyjnej towarzyszyło podszywanie się pod polskich i czeskich dyplomatów – ambasadora Republiki Czeskiej w Polsce Břetislava Dančáka oraz podsekretarza stanu w MSZ RP Artura Harazima. Kolportowano rzekomy dokument polskiego MSZ z roszczeniami terytorialnymi wobec Czech. Dokument wygenerowano przy użyciu narzędzi sztucznej inteligencji, a uzupełnieniem było wideo typu *deepfake* z wizerunkiem ambasadora. Najbardziej wyrafinowanym elementem operacji pozostaje odwrócony *fact-checking*: jedno z fałszywych kont „skorygowało” podaną wcześniej powierzchnię 638,44 ha na prawdziwą wartość 368,44 ha, sprawiając wrażenie, że treść została zweryfikowana.

Kampanię dezinformacyjną z infosfery próbowano przenieść na ulicę. Na fejkowych profilach wzywano do demonstracji przeciwko polskim żądaniom, która miała się odbyć 29 sierpnia 2026 r. w Trzyńcu. Zgromadzenie nie zostało jednak zgłoszone. Informacje promowano płatnie, m.in. na Facebooku, wykorzystując niechęć gigantów cyfrowych do rezygnowania z łatwego zarobku kosztem działalności antydezinformacyjnej.

Zarówno Polska, jak i Czechy bardzo szybko zareagowały na rozpędzającą się kampanię dezinformacji. Czeskie Radio zapowiedziało kroki prawne i wystąpiło do rejestratora oraz administratora domeny o usunięcie fałszywych treści. Zawiadomienie o podżeganiu do nienawiści oraz działalności na rzecz obcej władzy złożyli posłanka Andrea Hoffmannová i analityk Janusz Konieczny. Po stronie polskiej kampanię dokumentują NASK i Centralne Biuro Zwalczania Cyberprzestępczości; NASK wskazał, że sposób działania sprawców odpowiada metodom przypisywanym stronie rosyjskiej.

Wnioski. W swoich kampaniach dezinformacyjnych Rosja nie zawsze stara się przekonać odbiorców z zagranicy do popierania jej własnych działań – częściej celem dezinformacji stają się relacje pomiędzy państwami sojuszniczymi, co widać na przykładzie ostatniej kampanii w Czechach.

W wymiarze dyplomacji historycznej niezbędne jest podkreślanie fundamentalnego przemówienia Lecha Kaczyńskiego z 1 września 2009 r., gdy stwierdził, że „przyłączenie się Polski do rozbioru, w każdym razie terytorialnego ograniczenia ówczesnej Czechosłowacji, było nie tylko błędem, było grzechem”¹, które przypomniał w ostatnich dniach także minister spraw zagranicznych RP, Radosław Sikorski. Polska i Republika Czeska powinny konsekwentnie kontrować rosyjskie imaginarium historyczne, w którym państwa Europy Środkowo-Wschodniej postrzegane są jako rusofobiczni z natury sojusznicy Hitlera.

Kluczowe jest równocześnie domknięcie kwestii długu granicznego z 1958 r. Dopóki 368,44 ha ziemi pozostaje sprawą otwartą, dopóty będzie to materiał do tworzenia dezinformujących treści.

Casus ostatniej dezinformacji jest przykładem operacji wymierzonej nie w konkretne państwo, ale w relację dwustronną wewnątrz NATO. Wzorzec techniczny – klonowanie domen, tworzenie fałszywych wideo, płatna promocja, próba mobilizacji ulicznej – jest tożsamy z opisanym w Niemczech (zob. [„Komentarze IEŚ”, nr 1683](#)), co uzasadnia domaganie się od operatorów platform ujawniania danych o płatnościach za reklamy polityczne.

¹ Przemówienie prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego na Westerplatte, 1.09.2009, cyt. za: „1 września: Przemówienie Lecha Kaczyńskiego na Westerplatte”, eostroleka.pl, <https://www.eostroleka.pl/1-wrzesnia-przemowienie-lecha-kaczynskiego-na-westerplatte-video,art31048.html> [26.08.2026].